

De offentlige digitaliseringsstrategier

Anne Kjølhede Revald
Senior projektleder
med hovedopgaver
inden for portefølje-
styring og metodeud-
vikling til projektgen-
nemførelse af større
komplekse projekter
på sundhed-it områ-
det i Region Syddan-
mark. Formand for
Geoforums Digitalise-
ringsudvalg.

Inge Flensted
Konsulent ved FOTdan-
mark. Arbejder med ud-
vikling af datasamlingen
i FOT samt med imple-
mentering af projekt 5.2
"Fælleskommunale ge-
odata" i den fælleskom-
munale digitaliserings-
strategi. Tidligere 24 års
beskæftigelse i Herning
kommune som leder af
Kort, GIS og IT".

De seneste år er der udarbejdet digitaliseringsstrategier indenfor alle myndighedsniveauer i det offentlige.

Mon man i disse strategier har haft øje for, at geodata i mange sammenhænge kan hjælpe med at skabe overblik, at give forbedret beslutningsgrundlag og ikke mindst at præsentere resultater på en forståelig måde? Geoforum har nedsat Digitaliseringsudvalget til at kigge disse strategier igennem med geodata-øjne.

Nøgleord: Offentlige digitaliseringsstrategier, geografisk information, digital forvaltning

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi (FODS) blev vedtaget i 2011 af den forrige regering og fastholdt af den nuværende. Den har således en bred politisk opbakning.

Det har været ventet med stor spænding, om den ville give det afgørende gennembrud for digitalisering af det offentlige Danmark. Det er naturligvis ikke et gennembrud, der vil ske "over natten", men der er retfærdigvis igangsat rigtig mange initiativer gennem det seneste år.

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi indeholder i alt 60 initiativer, spændende over mange fagområder fra "Styrket digital rehabiliteringsindsats" til "Stednavne som grunddata".

Initiativerne er inddelt i 3 hovedspor, som er underinddelt i 12 fokusområder

- Slut med papirblanketter og brevpost
 1. Effektiv-digital-kommunikation-med-borgerne
 2. Lettere-vej-til-vækst-for-virksomhederne
- Ny digital velfærd
 3. Folkeskolen-skal-udfordre-den-digitale-generation
 4. Effektivt-digitalt-samarbejde-med-patienterne
 5. Fart-paa-brugen-af-teknologi-i-den-sociale-indsats
 6. En-digital-effektiv-og-forenklet-beskaeftigelsesindsats
 7. Digitale-Universiteter
 8. Effektiv-miljoeforvaltning-paa-et-faelles-grundlag
- Tættere offentligt samarbejde
 9. Robust-digital-infrastruktur
 10. Faelles-grunddata-for-alle-myndigheder
 11. Digitaliseringsklar-lovgivning
 12. Fremdrift-og-faellesoffentlig-styring

Fokusområderne 8 og 10 er naturligt dem, der springer i øjnene, set ud fra vores kendte fagverden. De er da også højaktuelle med deres underliggende initiativer:

8. Effektiv-miljøforvaltning-paa-et-faelles-grundlag

- Let adgang til offentlige miljødata
- Digitalt overblik over planområdet
- Kvalitet og deklaration af miljødata
- Lettere virksomhedskommunikation på miljøområdet

10. Faelles-grunddata-for-alle-myndigheder

- Stednavne som grunddata
- Administrative landinddelinger som grunddata
- FOT-vandløb som grunddata
- Digitalt vejnet
- Samordnet genbrug af ejendoms- og bygningsdata
- Genbrug af addressedata
- Personregistreringen gøres endnu bedre
- Forbedret grunddata om virksomhederne
- Bedre grunddata om borgernes indkomst mv.

Regionernes digitaliseringsstrategi

Forankringen af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi på de forskellige sektorområder og myndighedsniveauer håndteres lidt forskelligt alt efter behov. For regionernes vedkommende fokuseres på digitalisering af sundhedsvæsenet, og i februar 2013 er der vedtaget en ny fællesregional strategi for sundheds-it-området 2013-2019.

Strategien koncentrerer sig om 6 strategiske målsætninger:

- Vi gør det nemt for borgerne at have en aktiv og ligeværdig rolle i patientforløbet
- Vi gør det nemt for sundhedspersoner at passe deres kerneopgaver
- Vi udvikler it-infrastrukturen for at skabe sikker og stabil drift
- Vi samarbejder om at få mest muligt ud af sundhedsvæsenets ressourcer
- Vi tager teten på at skabe sammenhængende patientforløb
- Vi skaber klare aftaler for det digitale samarbejde i partnerskab med stat, kommuner og praktiserende læger

De strategiske målsætninger udmøntes i en række pejlemærker, hvor der i dette forår aftales nye pejlemærker for de kommende 2 år med mål for mere detaljerede projekter på sundheds-it-området. Det vil sige, at der inden for strategiperioden er 3 pejlemærkeperioder.

Der er en række borgerservices inden for sundhedsområdet, der kan forbedres ved brug af geodata. For eksempel er der et stort potentiale i at etablere vejvisningsløsninger både udendørs og indendørs på de store sygehuse og mellem forskellige behandlingssteder og på tværs af sektorer f.eks. i overgangene mellem sygehus, den kommunale pleje og diverse behandlingstilbud. Strategien kan ses på www.regioner.dk.

Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi

Også kommunerne har udarbejdet en digitaliseringsstrategi, den fælleskommunale digitaliseringsstrategi: 2011-2015. Den blev vedtaget i november 2010, altså in-

den FODS blev vedtaget. Strategien kan findes her <http://www.kl.dk/Fagomrader/Administration-og-digitalisering/Digitaliseringsstrategier1/Den-falleskommunale-digitaliseringsstrategi/>.

Udmøntningen af den blev dog koordineret med FODS, og der er nogle gengangere på områder, hvor der er store statslige eller samfundsmæssige interesser.

Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi har 32 projekter delt over 4 fagområder:

- Beskæftigelse
- Børn og kultur
- Social og sundhed
- Teknik og miljø

Samt to tværgående områder:

- Digital borgerbetjening
- Sammenhængende it og konkurrence.

Forventningen er, at disse projekter tilsammen vil give en effektiviseringsgevinst på 2 mia. på det kommunale områder efter, at de i 2015 skal være gennemført.

Alle disse digitaliseringsstrategier

I tilslutning til disse offentlige digitaliseringsstrategier nedsatte Geoforums bestyrelse digitaliseringsudvalget, hvis væsentligste formål er at pege på de muligheder, som strategierne indebærer for fagområdet.

Udvalget startede i 2012 sit arbejde med Anne Kjølhede Revald som formand.

Digitaliseringsudvalget har påbegyndt sit arbejde med at screene de 60 initiativer i FODS for at udpege dem, der vil kunne have fordel af, at geodata indgår i virkeliggørelsen af initiativet.

Her er initiativerne under fokusområde 8 og 10 alle relevante, og der indgår allerede geodata i de fleste af initiativerne. Udvalget vil følge op på initiativerne.

Af initiativerne under de øvrige fokusområder kan nævnes fokusområde 3 "folkeskolen skal udfordre den digitale generation" her bør der også indtænkes geodata, GPS, kortbaserede selvbetjeningsløsninger og nytænk-

ning af skoleopgaver med brug af kort og f.eks. ejendomsdata og miljødata. Mange elever går rundt med mobile devices (smartphones), der gør brug af disse data og systemer, og det vil være en god indgang til at gøre dem interesserede i teknologien, der jo også fremadrettet vil ruste eleverne godt for en evt. dybere indsigt i deres videre uddannelsesforløb.

Under fokusområde 4 ”Effektivt-digitalt-samarbejde-med-patienterne” vil patienternes geografiske placering (i sammenhæng med behandlingsstedernes geografiske placering) have stor betydning for en effektiv tilrettelæggelse af behandlingsindsatserne.

Ligeledes bør geodata indgå i fokusområde 6 ”Endigital-effektiv-og-forenklet-beskæftigelsesindsats”, hvor det at koble den jobsøgende med de ledige jobs ud fra geografi og befordringsmuligheder i forhold til arbejdssteder via rejseplanen, må være et meget værdifuldt værktøj til en samfundseffektiv tilrettelæggelse af beskæftigelsesindsatsen og til at understøtte prioriteringer og valg i indsatsen.

Der er ikke umiddelbart nogen initiativer, hvor et sådant forslag hører hjemme, men det må vi jo hjælpe med at gøre opmærksom på. Ligeså er der heller ikke nogle steder, hvor effektivisering via eksempelvis ruteplanlægning indgår; det må med megen succes kunne indgå i blandt andet fokusområde 5 ”Fart-paa-brugen-af-teknologi-i-den-sociale-indsats”, men helt sikkert også i andre fokusområder.

Fokusområde 9 ”Robust-digital-infrastruktur”, der blandt andet indeholder selvbetjeningsløsninger, må også have geodata inkorporeret, da vejen via stedet er forståelig og intuitivt genkendelig for langt de fleste borgere.

Så under alle fokusområder, mener vi, at der er initiativer, hvor geodata bør indgå for at gøre initiativet mest effektivt.

Udvalget vil i den kommende tid sætte fokus på disse initiativer og søge kontakt med de involverede i udvalgte af dem – helst udenfor vores sædvanlige fagområder – og drøfte muligheder og fordele ved inddragelse af geodata.

HVAD ER GRUNDDATA?

Grunddata er de autoritative data om de grundlæggende objekter for den offentlige forvaltning.

Der fastlægges grunddata inden for følgende områder:

- Geografisk information, veje og fast ejendom
- Ejendomme, boliger, bygninger og adresser
- Personers identitet, bopæl og familieforhold
- Virksomheder og deres nøglepersoner
- Borgernes indkomst, formue og uddannelse

Grunddata skal være nemme at tage i anvendelse for myndighederne. Derfor skal grunddata være veldefinerede og veldokumenterede samt have klare kvalitetsmål.

Samtidig skal distributionen af grunddata være effektiv og pålidelig.

Af andre spændende initiativer i FODS kan nævnes initiativ 3 under fokusområde 11: ”Principper for digitaliseringsklar lovgivning”. Her er det i allerhøjeste grad på sin plads at inddrage og gennemgå al den lovgivning, der omfatter arealrestriktioner.

Lovgivningens til tider vage og løse formuleringer af den fysiske verden, som f.eks. vandløb gør det endog meget vanskeligt og uigennemskueligt at administrere, så det er forståeligt for menigmand, som kigger på ”stedet”, det aktuelle sted. Det er ganske sikkert ikke nemt at beskrive f.eks. ”skoven” i en lov, og dermed give helt klare regler for, hvordan der vil blive forvaltet. Men en gennemgang af lovgivninger og en fælles tolkning på tværs

af lovgivninger vil give en gennemsuelighed og åbenhed, som alle forventer nu til dags, hvor vi er så gennemregistrerede.

Såvel skov som vandløb er tydelige eksempler på, at forskellige love har forskellige beskrivelser af, hvad der for menigmand er "det samme". Sidste års mange protester på bræmmeproblematikken giver en antydning af, hvor vanskeligt emnet er, men også hvor vigtig, denne klarhed i lovgivningen er.

Et andet meget væsentligt initiativ, er initiativ 5 under fokusområde 9: "Fælles distribution af grunddata". Her er det, at den meget omtalte "Datafordeler" kommer i spil. Der er store forventninger til denne og i formålet for denne står i FODS: "Grunddata skal være tilgængelige på en enkel, effektiv og meget stabil måde for de myndigheder, som anvender grunddata. Samtidig skal de stigende omkostninger til distribution af data reduceres". Ligeledes står der: "Grunddata skal være et fælles forvaltningsgrundlag for den offentlige sektor, der vedligeholdes ét sted og anvendes af alle de myndigheder, der har behov for de omfattede oplysninger. For at dette kan lade sig gøre skal grunddata have en høj teknisk tilgængelighed, dvs. at opetiden for grunddata er meget høj og at grunddata kan tilgås med et meget stort antal opslag på kort tid.

Allerede i dag volder kravet om tilgængelighed udfordringer af teknisk og økonomisk karakter for bl.a. BBR, CPR, CVR og Geodatastyrelsens kortforsyning. Disse økonomiske og tekniske udfordringer vil stige markant fremover".

Så det er erkendt, at en ting er frie data, noget helt andet er, hvordan man får adgang til data. Tidsplanen er lige nu, at udfærdigelse af kravspecifikation og gennemførelse af udbud for datafordeleren sker i 2013, udvikling i 2014 og derefter kommer den i spil. Indtil da må vi "nøjes" med Kortforsyningen.

En ikke ny men stadig yderst relevant diskussion, der dukker op i sammenhæng med geodata i FODS-initiativer, er: "hvor skal de geografiske data opdateres/håndteres?"

Skal de opdateres sammen med de mere traditionelle registerdata, som de skal bruges i sammenhæng med? Eller skal de gemmes sammen med øvrige geodata i separate spatiale databaser?

Der er for og imod disse i diskussioner. Hvis geodata skal opdateres sammen med de alfanumeriske registre, så skal funktioner til håndtering af geodata indarbejdes i alle disse registre, hvilket vil komplicere dem yderligere. Hvis geodata håndteres i separate spatiale databaser, så skal der ske koblinger på kryds og tværs, men modsat skal de samme geodata gerne kunne anvendes i mange forskellige sammenhænge og sammen med mange registerdata, som det f.eks. er tilfældet med vandløb, skove og bygninger.

Beslutning om dette emne skal blandt andet snart træffes for så vidt angår bygninger. Skal bygningernes geokodede omrids håndteres i BBR eller i f.eks. FOT?

Det er en drøftelse, der ganske sikkert vil komme til at brede sig til rigtig mange andre geodata.

Lige nu arbejdes der bl.a. intenst på initiativerne indenfor ejendomsområdet 10.1 og 10.2. Der afholdes i dette forår et væld af møder og en lang række workshops.

Desværre anvendes en arbejdsform med hyppige, men korte møder i et meget komprimeret forløb, hvilket bevirker, at arbejdet bliver centraliseret og baseret på ganske få personer, der kan prioritere deres tid til disse initiativer. Det betyder dog, at der er fare for, at den brede opbakning mistes, og at man overser de praktiske og håndterbare løsninger. Mange af de fagfolk, der senere skal arbejde med de resultater, der nu udarbejdes og forhandles og som vil komme til at blive påvirket i deres fremtidige arbejde, føler sig underinformeret, når så ganske få er direkte involveret i dette store og betydningsfulde arbejde.

De frie data

Tankerne om de frie data blomstrer heldigvis, og der er ideer til flere data, der bør blive frit tilgængelige. For eksempel Danmarks Statistiks data, der er indsamlet på det offentlige regning. Her ligger mange rigtig værdifulde oplysninger, som vil gøre stor gavn i det daglige arbejde. De, der var så heldige på Kortdage 2012 at høre indlægget "Det Socioøkonomiske Svendborgkort" af Allan Larsen,

Svendborg Kommune, vil helt sikkert tilslutte sig denne opfattelse.

Fra Allans abstract citeres: "Det er målet, at Det Socioøkonomiske Svendborgkort skal være et supplerende redskab til brug i analysen af, hvor i kommunen forskellige indsatser skal prioriteres. Dette skal ske i et helhedsorienteret perspektiv, og såvel Plan-, Børn & Unge- samt Økonomiforvaltningen bliver inddraget i udviklingen af løsningen".

Og indlægget viste til fulde, at dette datagrundlag bør være med i en enhver kommunes værktøjskasse for at kunne prioritere på en rationel og effektiv måde. Se indlægget her <http://www.kortdage.dk/17---Kommunal-planlægning-10114.aspx>

At få flere data frikøbt er ifølge Kontorchef i digitaliseringsstyrelsen Jens Krieger Røyen ikke umuligt, såfremt der kan vises en businesscase, der viser større benefit end cost (oplæg ved Kortdag 2012).

Der er stadig mange sten på vejen, der skal ryddes, såfremt FODS initiativer også på geodataområdet skal give det store gennembrud.

Digitaliseringsudvalget opfordrer alle til at komme med gode ideer til, dels hvor geodata bør inddrages i initiativerne, dels hvilke nye data, der med en god businesscase bør frikøbes. Andre relevante input er også meget velkomne.

Input kan sendes til formand Anne Kjølhede Revald (Anne.Kjoelhede.Revald@rsyd.dk) eller Inge Flensted inf@kl.dk